Београд

DOI 10.5937/kultura1962242V

УДК 811.111'373.3:81'255

316.7:78.067.26

прегледни рад

ПРЕВОЂЕЊЕ ТЕРМИНА *REAL* И ЊЕГОВА УПОТРЕБА У РЕП МУЗИЦИ

Сажетак: Примарни циљ овог рада је разрешење проблема превођења термина „*real*” из енглеског на српски језик у његовој употреби у хип-хоп култури. У раду је описан пут који је довео до налажења адекватне речи на српском језику за термин „*real*”, а то је термин „прави”. Секундарни циљ рада је унапређење споразумевања међу припадницима хип-хоп заједнице давањем аргументоване препоруке о условима употребе термина „прави” у реп музици. Услови употребе овог термина дати су из теоријске и историјске перспективе, а понуђена је и аргументација у корист тумачења термина „*real*”/„прави” као синонима појма „*hardcore*” у контексту говора о реп музици, текстовима и уметницима.

Кључне речи: *превођење, хип-хоп, „real”, прави, реп, „hardcore”*

So here's the deal like Shaquille O'Neal

*If you don't know what you are doing, how the hell can you be real?!*¹

Термин *real* није само камен спотицања преводаца који се баве превођењем текстова о хип-хопу и афроамеричких филмова у последње три деценије, већ и шире хип-хоп заједнице у оквиру које се већи део неспоразума у комуникацијама јавља због вишесмислености самог термина *real*, односно неразјашњених услова његове употребе у различитим контекстима.

1 Martin, C. and Elam, K. Alongwaytogo [Recorded by Gang Starr], in: *Hard to Earn* [LP] (1994), London, UK: Chrysalis/EMI Records.

Са проблемом превођења фразе *keep it real* – најпознатијег принципа хип-хоп културе у чијој је основи управо термин *real* – први пут сам се непосредно сусрео током превођења на српски језик књиге Џефа Ченга (Jeff Chang), *Не може да стане, неће да стане – једна историја хип-хоп генерације*, и то већ на самом почетку рада, у уводу књиге који потписује родоначелник хип-хоп музике Кул Диџеј Херк (Kool DJ Herc).²

Најзначајнији помак у разумевању самог принципа *keep it real* омогућило је откриће да фраза *stay true* – још један познати хип-хоп принцип – заправо има исти смисао као *keep it real*. Пошто употреба фразе *stay true* у различитим контекстима на енглеском јасно указује на то да је њен одговарајући превод на српски „остани веран (нечему)“, постало је јасно да фраза *keep it real* има скривени релациони карактер, односно да *захтева објекат у односу на који треба остати, тј. бити real*. То откриће је додатно поткрепио увид у различите употребе фразе *keep it real* од стране припадника хип-хоп заједнице у САД – увид који је понудио текст Кембруа Меклиода (Kembrew McLeod) *Authenticity Within Hip-Hop and Other Cultures Threatened with Assimilation*.³

Анализирајући јављање појма *real*, фразе *keep it real* и сродних израза у исказима прикупљеним из хип-хоп магазина, дискусија на Интернет форумима, текстова реп песама и званичних обавештења за медије о новим реп музичким издањима⁴, Меклиод је препознао шест различитих употреба принципа *keep it real*, односно термина *real* – као и њему супротног термина *fake* – које се мењају у зависности од контекста у којем се означени принцип јавља:

1. У социјално-психолошком контексту, *keep it real* одговара захтеву да се остане веран самом себи, док је супротно од тога – оно што би било *fake* – праћење масовних трендова.
2. У расном контексту, *real* је „црно“, док је *fake* замениво са „белим“.

2 DJ Kool Herc. Introduction, in: *Can't Stop Won't Stop: A History of the Hip-Hop Generation*, Chang, J. (2005), New York, NY: St. Martin's Press, p. XII
Српско издање књиге, *Не може да стане, неће да стане – једна историја хип-хоп генерације* (Red Box, 2009), преведено је у сарадњи са Зораном Лојаницом.

3 McLeod, K. (1999) Authenticity Within Hip-Hop and Other Cultures Threatened with Assimilation, *Journal of Communication*, volume 49, issue 4, Oxford, UK: Oxford University Press, pp. 134-150.

4 Исто, стр. 137.

3. У политичко-економском контексту, *real* је исто што и *underground*, док је комерцијално идентификовано као *fake*.

4. У родно-сексуалном контексту, *real* значи „тврдо” (мушко, мужевно), док је *fake* оно што је „мекано” (женско, женскасто).

5. У контексту друштвене позиције, *real* одговара „улици” – односно радничкој и нижој средњој класи у угроженим урбаним језгрима која, у великим градовима САД, углавном насељава обојена популација – док *fake* одговара „предграђу”, односно резиденцијалним крајевима које махом насељава (бела) друштвена елита.

6. У контексту хип-хоп културе, *real* је *old school*, док је *fake* оно што је *mainstream*.⁵

Меклиодово истраживање је пружио искуствену потврду променљивости значења фразе *keep it real* у зависности од контекста, као и потврду о значењској здружености термина *real* и њему супротног термина *fake*. Уједно, оно је отворило два питања: да ли термин *real* треба превести као „стварно”, „реално” или „право”, и да ли термин *fake* – за који већина енглеско-српских речника, као одговарајући превод, нуди термин „лажно” – треба схватити као лажно у смислу неистинитости, неискрености или у неком трећем смислу?

Што се тиче термина *real*, јасно је да га је немогуће превести са „стварно”, јер то значи да би *fake* требало превести са „нестварно”. Ниједан од речника на даје овакву препоруку, нити би такав превод одговарао контексту. Јер, у том случају, термин *real* спрема себе има антоним *unreal*, а не *fake*. Поред тога, разлика *real* и *fake* – барем према мојим искуствима са њиховом употребом у енглеском – не подразумева тзв. *онтолошку* разлику између ствари, односно тврђење да је нешто стварно, а нешто друго – нестварно или, чак, непостојеће.

Термин „реално” се такође показао као неадекватан превод, јер се он, уз себи одговарајући супротан термин „нереално”, у српском језику појављује, пре свега, у контексту говора о *изводљивости* нечега, док се термини *real* и *fake* у енглеском користе да опишу својства ствари, бића, говора итд.

На другој страни, метод елиминације је донео одређене резултате и у покушајима преводјења термина *fake*. Наиме, уколико би термин *fake* био схваћен као лажно у смислу „неистинитости”, потпуно умесно би било питање зашто на

⁵ Исто, стр. 139.

енглеском језику већ није употребљен пар *true/untrue*, уместо *real/fake*? Исти случај је и са схватањем термина *fake* као лажног у смислу „неискрености”, пошто и у том случају постоји адекватнији пар термина на енглеском – *sincere/insincere*. Након елиминације алтернативних превода, термин „право” се још више истакао као одговарајући превод термина *real*, а термин „лажно” као превод термина *fake*, с тим што је у случају „лажног” остао захтев за прецизирањем смисла термина који би био другачији од „неистинитости” и „неискрености”.

Анализирајући контексте у којима се најчешће јавља термин *fake*, постало је јасно да се он првенствено употребљава када нешто треба означити као лажно у смислу претварања, опонашања, копирања, издавања за нешто друго од онога што оно о чему је реч заиста јесте. Термин *real* се, у складу с тим увидом, показао као ознака за нешто што је аутентично, изворно, аутохтоно, нешто што није копија нечег другог.

Захваљујући свим наведеним увидима, а затим и увиду у употребу ових термина у локалној реп заједници, у преводу Ченгове књиге термин *real* је преведен са „право”, термин *fake* са „лажно”, док је принцип *keep it real* преведен са „буди прави”. Ипак, само решење још увек не нуди задовољавајуће разумевање употребе термина „право” и „лажно” на реп музику, на риме и на уметнике. Оно што ме, дакле, првенствено занима је на основу чега се тврди да је нешто „прави” реп и да ли се употреба термина „право” и „лажно” на реп дела и уметнике може некако уредити тако да се избегну чести термилошки неспоразуми?

Различити смислови *real* (односно „правог”), које Меклиод наводи као открића свог истраживања, могу бити и сигурно јесу део решења. Нема сумње да велики број људи у оквиру хип-хоп заједнице процењује реп песме и уметнике на основу тога да ли су ти уметници верни сопственим принципима, да ли су довољно *underground*, „тврди”, *old school*, да ли се обраћају „улици” и да ли доследно заступају њене вредности... То, међутим, није довољно да би се окончао ово разматрање, зато што је потребно размотрити и утемељеност, одрживост, јасност и применљивост различитих принципа и схватања бивања „правим”.

Смислови „правог” које је Меклиод открио у свом истраживању очигледно сами по себи могу представљати – а многи ће потврдити и да заиста представљају – извор неспоразума у говору о хип-хоп култури односно, прецизније, у говору о музици и извођачима. Многи чланови хип-хоп заједнице би, једноставно, многе реп уметнике и дела назвали „правим”,

иако ти уметници и дела, бар на први поглед, нису прави у сваком од наведених значења „правог”. Постоји, на пример, значајан број уметника који су остварили комерцијални успех, али и за које би мало ко у оквиру хип-хоп заједнице рекао да нису прави. Постоји доста уметника који нису *old school* (у било ком смислу), али које, опет, већина сматра „правим” извођачима. Другим речима, уместо да се разматра јасност, утемељеност и применљивост сваког од смислова које Меклиод наводи, требало би кренути другим путем: у сусрет анализи три схватања бивања „правим”, која се међу припадницима регионалне реп заједнице – а и шире – најчешће јављају у говору о реп музици, текстовима и уметницима⁶.

Право је ако је истинито и/или искрено

Значајан број припадника регионалне реп заједнице ће на питање да ли неки уметник, албум или песма представља „прави реп”, одговорити да нешто јесте прави реп уколико је оно „истинито”, односно „искрено”. Оно што прво упада у очи у вези са овим схватањем је да оно, заправо, садржи два схватања која нису нужно повезана. Једноставно, нешто може:

1) *Бити истинито, а не бити искрено* – могуће је да неискрено тврдимо нешто истинито, тј. да верујемо да је нешто лаж, али да то ипак тврдимо као истину и да оно, противно нашем уверењу, заиста јесте истина.

2) *Бити искрено, а не бити истинито* – могуће је да верујемо и тврдимо да је нешто истина, а да оно заправо то није.

Ово схватање је, као и сваки од смислова „правог” које наводи McLeod, заправо *вредносно* – ако је нешто означено као „право” у овом смислу, њему је приписана и (висока) вредност, док је оно што је „лажно” изразито ниске вредности, или чак безвредно.

У оквиру овог схватања скривен је и један од суштинских проблема тумачења репа још од његових најранијих дана: унутар реп заједнице се овај проблем јавља у облику захтева

6 Иако се о принципу *keep it real* говори у читавој хип-хоп заједници – дакле не само међу љубитељима и ствараоцима реп музике већ и међу цртачима графита, затим међу тзв. би-бојс (*bboys*) и би-грлс (*bgirls*) као и плесачима осталих уличних/хип-хоп плесова итд. – у другом делу овог текста се усредсређујем искључиво на схватања „правог” у контексту говора о реп музици, римама и уметницима, односно у оквиру реп, а не шире хип-хоп заједнице.

за утврђивањем *уличног кредибилитета*⁷ реп уметника који у својим песмама тврде да чине опасна и несвакидашња дела. За овај захтев се претпоставља да су га реп уметницима, историјски гледано, поставили људи који нису били успешни репери, али су у „стварном” животу заиста чинили одређена опасна и несвакидашња дела. На другој страни се и јавност изван реп и хип-хоп заједнице занима за истинитост реп рима, нарочито оних рима у којима се појављују агресивни и антисоцијални ставови⁸.

Чини се да ово тумачење „правог” – као истинитог и/или искреног – на плану комуникације унутар реп заједнице доноси више проблема него што их решава зато што претпоставља познавање приватног живота реп уметника, односно аутора рима и композиција⁹. У случају доследне примене оваквог схватања на процену реп уметника и песама, јасно је и да би већину значајних уметника и песама требало прогласити „лажнима” или би им, једноставно, требало одрећи сваку вредност. На крају крајева, ово схватање је неприменљиво на реп музику, односно на реп битове¹⁰ – бит, односно инструментал тешко може бити „истинит” и / или „искрен”, а познато је да се фраза „прави реп” користи и у говору о инструменталима, па би успешна интерпретација термина „прави”, примењеног на реп стваралаштво, требало да очува и то значење.

Право је ако је уверљиво и/или веродостојно

Ово схватање би, у одређеном смислу, могло да се схвати као ублажена верзија претходног. Многи припадници реп заједнице ће једноставно рећи да није нужно да нечије риме буду истините и/или искрене, све док су те риме уверљиве и док, заједно са свим другим одликама реп уметника о којем је реч – физички изглед, боја гласа, гардероба, понашање у

7 На енглеском *street cred* односно *street credibility*.

8 У последњих неколико година у САД и шире се, чак, као доказни материјал против оптужених у судским процесима користе и њихове реп риме. (University of California Television (Producer). *Rap on Trial: Is it a Crime to Rhyme?* [Video file], November 15th 2018, January 8th 2019, <https://www.youtube.com/watch?v=2fo4TloXkNs>)

9 Иако не толико често као у другим жанровима и у репу се дешава да извођачи, као сопствено ауторско дело, изводе риме – чак и оне са изразито „личном” садржином – које нису сами написали. Традиција „духописаца” (енг. *ghostwriter*) у реп музици, односно постојање аутора који пишу текстове за извођаче одричући се свог ауторства у корист извођача, додатно компликује утврђивање „правих” реп рима према тумачењу у којем се „право” у репу тумачи као истинито и/или искрено.

10 У регионалној реп заједници се за реп инструментале користи фонетски транскрибовани англицизам „бит” (енг. *beat*).

јавном животу и сл. – испостављају уједначену и доследну слику, нешто чему се *може веровати да је заиста то што тврди да јесте*.

Баш као претходно, и ово схватање је вредносно: говорећи да је неко или нешто „право” у овом смислу, ми процењујемо особу и њену музику, тврдећи заправо да је она, што се нас тиче, уверљива у томе што ради. Прихватањем овог становишта очигледно можемо бранити вредност већег броја реп уметника и дела него што је то могуће у случају становишта које „право” поистовећује са истинитим и/или искреним – другим речима, лакше је бити уверљив него истинит и/или искрен. На другој страни, међутим, јасно је да тумачећи нечију личност и риме на основу овог становишта долазимо у опасност да отпишемо неког уметника и његове песме само на основу тога што не одговара нашој представи, односно стереотипу о томе *како би неко ко себе представља на одређени начин, требало да изгледа, да се понаша и звучи*. То је још један проблем односа схватања „правог” као „истинитог/искреног” и „правог” као „уверљивог/веродостојног”. Могуће је да одређени реп уметници и њихова дела заиста јесу „истинити” и/или „искрени”, али да припадницима реп заједнице не делују уверљиво, односно веродостојно.

Наравно, ни ово становиште није применљиво на реп битове јер не само да није у духу језика већ је, једноставно, тешко рећи да је бит „уверљив”, а не увести још неке одреднице. Можемо рећи да је бит „довољно реп” да би био у реп песми, односно да *одговара нашој представи реп инструментала* али, као што ћемо видети, то се да одредити јасније и једноставније од онога што нам омогућава схватање „правог” као уверљивог, односно веродостојног.

Право је ако је „hardcore”

Ова интерпретација „правог” у реп музици је, вероватно, најмање позната и, самим тим, најмање прихваћена у реп заједници од све три наведене, али је наводим зато што верујем у то да решава већину проблема који прате претходно описане интерпретације. Основна идеја у вези са овим схватањем „правог” јесте утврдити шта је *hardcore*, односно шта је *тврдо језгро* реп израза; шта је, наиме, оно што реп музици и поетици даје идентитет и чини их тиме што јесу, а затим, у односу на то разумевање, одредити шта је „право” а шта „лажно” у сваком појединачном случају.

Одређењем тврдог језгра реп израза већ сам се бавио разматрајући историјски развој овог термина у фелџону

насловљеном „Кратак приказ развоја тврдокорног репа – од старе школе до краја златног доба (1970–1990)”, који је објављен 2009. године на Интернет страници *Попбокс – web магазин за популарну културу*¹¹. Укратко, што се тиче поетског, текстуалног дела репа, *тврдо језгро реп израза, тј. оно што издаваја реп у односу на остале врсте популарне музике, јесте тзв. „represent” став*, односно тежња реп уметника да се кроз риме *представи* – дефинише и афирмише своју личност – као и да то представљање буде такво да репер њиме утврди своју изванредност и моћ и да их, ако је потребно, одбрани у симболичкој борби са другима који претендују на исти статус¹². Ако бисмо, дакле, „право” тумачили као *hardcore* – што је, између осталог, у складу и са претходном анализом употребе термина „право” и „лажно”¹³ – реп

11 Vukčević, P. Nemoj da ga izgubiš jer je keva, 21. maj 2009., 6. januar 2019., <http://www.popboks.com/article/7390>; Vukčević, P. I live it I see it, 25. maj. 2009., 6. januar 2019., <http://www.popboks.com/article/7410>; Vukčević, P. Sirovo, 29. maj 2009., 6. januar 2019., <http://www.popboks.com/article/7419>

12 Основни поетски став током већег дела реп историје је, заправо, борбено-представљачки (енг. *battle-represent*) став – од класичног *battle rap* стила, преко *gangsta rap* и *horrocore* стилова до тзв. *mafioso rap* стила – с тим да се борбени (*battle*) елемент у детаљнијем разматрању испоставља као препрека развоју представљања до претпостављеног последњег нивоа – „божанског”, односно нивоа апсолутности, од-решености (лат. *ab-solutio*) од свих односа – како показује Питмен (Pittman), а нарочито Бејли (Bailey) анализирајући риме значајних америчких репера и, међу њима, риме које је објавио Зондо из сплитске групе Дјечаци, као и риме које сам ја објавио под псеудонимом „Lou Benny”; Pittman, J. P. Y'all Niggaz Better Recognize: Hip Hop's Dialectical Struggle for Recognition, in: *Hip Hop & Philosophy: Rhyme 2 Reason*, eds. Darby, D. and Shelby, T. (2005), Chicago and La Salle, Illinois: Open Court, pp. 41-53; Bailey, J. (2014) *Philosophy and Hip-Hop: Ruminations on Postmodern Cultural Form*, New York, NY: Palgrave Macmillan, pp. 45-57. Узгред, овакво тумачење тврдог језгра поетског дела репа, између осталог, најнепосредније испоставља реп израз као интегрални део хип-хоп културе, пошто се исти став *показивања* (енг. *showing*) и *доказивања* (енг. *proving*) налази у основи *bboy/bgirl* културе као културе „борбеног” плеса у којем се тежи личној афирмацији и остваривању надмоћи у односу на друге плесаче сопственом вештином и стилем, затим у култури цртања графита где такође постоји потреба да се личним стилем оствари индивидуална доминација над другим цртачима итд.

13 Ово тумачење је, наиме, највише у складу са раније наведеном анализом на основу које је прецизирано да се у превођењу термина „право” (*real*) и „лажно” (*fake*) трага за преводом у којем се „право” јавља не у смислу истинитости или искрености већ у смислу аутентичности, изворности, тј. као оно које није копија нечега другог, док се „лажно” не тумачи као неистинито или неискрено већ као оно које се издаје за нешто друго, копија, имитација, као оно које није „право” иако с њим дели одређена својства на основу којих бисмо га можда грешком могли идентификовати као „право”. Својства реп израза која припадају његовом тврдом језгру, у том својеврсном есенцијалистичком тумачењу, управо представљају то изворно, аутентично што се опонаша у случајевима не-*hardcore*, односно „не-правог”, односно „лажног” репа.

стихове, строфе, песме и уметнике бисмо могли да означимо као „праве“ искључиво на основу анализе текстова, односно на основу тога како себе *представљају* у својим римама, занемарујући њихове остале биографске податке. Ово схватање, узгред, није нужно *вредносно*, пошто то да је неко „прави“ можемо – и, додао бих, треба – схватити као *описну* одредницу којом се не одређује вредност уметника и његовог дела. Одређивање „правости“ у овом смислу једноставно захтева утврђивање тога да ли је став који се може издвојити из рима у складу са оним што реп чини репом, што репу даје идентитет у односу на друге врсте музике – дакле, да ли неко репује са *hardcore* ставом, односно *на изворни реп начин*. Тако бисмо за неку „праву“ реп песму, риму или уметника могли – што је, у неку руку, и здраворазумски прихватљиво – сасвим легитимно рећи да нам се не свиђа и/или да нема велику вредност, као што и за нешто што има појавне, техничке одлике репа, али није „право“ – односно није *hardcore* – можемо рећи да је вредно¹⁴.

На другој страни, ако посматрамо историјски развој музичке подлоге у оквиру реп музике, лако можемо открити шта је то што се сматра тврдим језгром музичког дела репа.

14 Иако се целокупно тумачење тврдог језгра реп поезике које износим – као и свако друго, наравно – може довести у питање, у прилог истом бих, уз ставове у текстовима на које сам већ реферисао, као поткрепљење навео и то да се оно показује као легитимни део већег духовног кретања, прецизније тзв. историје развоја афроамеричке мушкости. Поред тога што смо већ у истраживању Кембруа Меклиода видели да је једна од употреба термина *real* међу припадницима хип-хоп заједнице – четврта, тзв. „родно-сексуална“ – директно повезана са „мушкошћу“, више радова уверљиво приказује реп, односно борбено-представљачку (*battle/represent*) поезику као развојни ступањ у оквиру ширег духовног стремљења, тј. у оквиру традиције „кул позе“ (*cool pose*) као специфичног начина држања до себе међу афроамеричким мушкарцима. Мотиви попут емоционалне дистанцираности, говорничке вештине и оштроумности, физичке снаге, сексуалне моћи и стилизованог облачења и понашања се појављују као вредности афроамеричких мушких архетипова *badmana* и *trickstera* још од времена пре укидања ропства у САД, а затим и међу симболима афроамеричке мушкости у XX веку међу којима су макрои Стегер Ли (Stagger Lee) и Ајсберг Слим (Iceberg Slim), јунаци *Blaxploitation* филмова, Џејмс Браун (James Brown), Мухамед Али (Muhammad Ali) и многи други. Овим увидом се, наравно, не пориче да су у стварању хип-хоп културе и реп музике у Бронксу и Њујорку током ‘70 – а, касније, и шире – поред афроамеричких мушкараца учествовале и Афроамериканке као и припадници и припаднице других етничких група, већ се само тврди да су принципи, уверења и симболи историје афроамеричке мушкости, ипак, највише утицали на обликовање хип-хопа; видети: Majors, R. and Billson, J. M. (1992) *Cool Pose: The Dilemmas of Black Manhood in America*, New York, NY: Lexington Books; Coleman, K. Power, Money and Sex(uality): The Black Masculine Paradigm in: *LSU Doctoral Dissertations* (2005), p. 337. January 6th 2019 https://digitalcommons.lsu.edu/gradschool_dissertations/337/.

Наиме, од Кул Дицеј Херкове анализе реакција *bboy* екипа на музику и открића вредности тзв. „брејкова“ (енг. *breaks*) – инструменталних деоница које музички доживљај свODE на основни, носећи *грук* (енг. *groove*), који је сиров, односно „чист“ у смислу да нема мелодијско-хармонијских разрада, већ је потпуно одређен само својом покретачком енергијом – реп музика је кроз све своје стилске развоје јасно одређена управо *сведеношћу на сиров грук*.¹⁵

Дакле, од краја ’70 и диско фанк матрица до данашњих треп битова, јасан је темељни принцип при стварању реп музике – независно од грува инструментала, односно тога какав ритмички осећај ствара и на какав плес наводи, независно од његовог такта и темпа, независно од тога да ли је бит направљен од семплованих деоница неке раније објављене музике, звукова уснимљених инструмената или од електронски генерисаних звукова са ритам машина, синтисајзера, компјутерских програма, он треба да буде сведен на грук који „вози“, „тресе“, „удара“ и слично.

И за битове би, по овом тумачењу „правог“ као *hardcore*, важило слично што и за риме, односно за поетско *представљање* реп уметника. За неки реп инструментал бисмо, дакле, рекли да је „прави“ ако је урађен према критеријуму који дели већина реп поджанрова, односно локалних сцена и/или школа, а то је да је сведен на сиров грук и његову покретачку енергију, односно да нема мелодијско-хармонијских разрада које слушаоцима стварају било какве асоцијације и емоције, а уз то и сужавају могућности вокалног доприноса реп уметника. Наравно, ни у овом случају, као у случају рима, није нужно реч о *вредносном* одређењу. „Право“, наиме, и овде можемо употребити само да *описемо* музику, тј. да кажемо да ли припада тврдом језгру реп израза, онога што одређује реп на музичком и звучном плану, без тога да тврдимо да је вредна самим тим што је називамо „правом“.

Конечно, не само да је тумачење „правог“ као *hardcore* много прозирније и јасније од осталих наведених пошто нам омогућава да одлучимо да ли је нешто „прави“ реп искључиво на основу онога што нам је дато у самим нумерама, већ нам омогућава да, уколико желимо, то урадимо много детаљније. Ово схватање нам, наиме, пружа могућност да, примера ради, препознамо да ли је неко – што је могуће и заиста се дешава – снимео „праве“ (*hardcore*) риме преко „не-правог“ односно „лажног“ бита, или обрнуто; затим колико песама у оквиру албума (или током целокупне

15 Vukčević, P. Nemoj da ga izgubiš jer je keva, 21. maj 2009., 6. januar 2019., <http://www.popboks.com/article/7390>.

каријере) неког уметника јесте у потпуности „право” и да, на основу тога, одредимо – можда, чак, и процентуално – у којој мери одређени уметник представља „прави” реп.

Било како било, верујем да ово тумачење „правог” припадницима реп и хип-хоп заједница, омогућава најјаснију, најутемељенију и најдоследнију употребу термина „право” на реп музику, поезију и уметнике. То, наравно, не значи да је било ко обавезан да на овај начин употребљава термин „право” у говору о реп музици, а нарочито не значи да је овим разматрањем решено општије питање смисла одређивања критеријума „правог” репа и самог процењивања да ли је нешто „прави” реп? Оно око чега се увек можемо сложити је да, без обзира да ли је нешто „право”, постоје риме и музика који изазивају нашу реакцију и да ће тога, врло вероватно, бити и убудуће. Дакле, без обзира на то да ли је прави, реп ће постојати... Или се, ипак, не може рећи да реп постоји ако није прави?

ЛИТЕРАТУРА:

Bailey, J. (2014) *Philosophy and Hip-Hop: Ruminations on Postmodern Cultural Form*, New York, NY: Palgrave Macmillan.

Coleman, K. Power, Money and Sex(uality): The Black Masculine Paradigm (2005), in: *LSU Doctoral Dissertations*, p. 337. January 6th 2019 https://digitalcommons.lsu.edu/gradschool_dissertations/337/

DJ Kool Herc. Introduction, in: *Can't Stop Won't Stop: A History of the Hip-Hop Generation*, Chang, J. (2005), New York, NY: St. Martin's Press, p. XI-XIII.

Majors, R. and Billson, J. M. (1992) *Cool Pose: The Dilemmas of Black Manhood in America*, New York, NY: Lexington Books.

Martin, C. and Elam, K. Alongwaytogo [Recorded by Gang Starr], in: *Hard to Earn* [LP] (1994), London, UK: Chrysalis/EMI Records.

McLeod, K. (1999) Authenticity Within Hip-Hop and Other Cultures Threatened with Assimilation, *Journal of Communication*, volume 49, issue 4, Oxford, UK: Oxford University Press, pp. 134-150.

Pittman, J. P. Y'all Niggaz Better Recognize: Hip Hop's Dialectical Struggle for Recognition, in: *Hip Hop & Philosophy: Rhyme 2 Reason*, eds. Darby, D. and Shelby, T. (2005), Chicago and La Salle, Illinois: Open Court, pp. 41-53.

University of California Television (Producer) Rap on Trial: Is it a Crime to Rhyme? [Video file], November 15th 2018, January 8th 2019, <https://www.youtube.com/watch?v=2fo4TtoXkNs>

Vukčević, P. Nemoj da ga izgubiš jer je keva, 21. maj 2009., 6. januar 2019., <http://www.popboks.com/article/7390>

Vukčević, P. I live it I see it, 25. maj. 2009., 6. januar 2019., <http://www.popboks.com/article/7410>

Vukčević, P. Sirovo, 29. maj 2009., 6. januar 2019., <http://www.popboks.com/article/7419>

Predrag Vukčević
Belgrade

TRANSLATING THE TERM *REAL*
AND ITS USE IN RAP MUSIC

Abstract

The primary goal of this paper is the solution of the problem of translating the term *real* from English to Serbian when it is used in Hip-Hop culture. The paper describes the roadmap of the process of finding the adequate word in Serbian for the term "real" – the term "прави". The secondary goal of this paper is the improvement of the communication among members of the Hip-Hop community by offering an argued recommendation for the use of the term "real"/"прави" in Rap music. The conditions for the usage of this term are given from both theoretical and historical perspectives, as well as the argument for the advantages of interpreting the term "real"/"прави" as synonymous to the term "hardcore" when used in reference to Rap music, lyrics and artists.

Key words: *translation, Hip-Hop, real, "прави", Rap, hardcore*

Невена Максимовић, *Младић 2*, цртеж, 2011.